

CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG, LÝ LUẬN VÀ BÁO CHÍ CỦA ĐẢNG TRONG THỜI KỲ CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA ĐẤT NƯỚC

ThS. NGUYỄN THỊ TÂM

Khoa Lý luận chính trị

Trường Đại học Giao thông Vận tải

Tóm tắt: Bài báo đề cập tới sự cần thiết phải tăng cường công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trong thời kỳ mới dựa trên thực trạng của công tác tư tưởng, lý luận và báo chí. Trên cơ sở đó bài báo nêu ra một số giải pháp nâng cao chất lượng, hiệu quả của công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trước yêu cầu mới.

Summary: The article mentions the need for strengthening the management of ideology, theory and press in the new period based on its actual situation. Based on that, the article raises some solutions to improve quality and effectiveness of the management of ideology, theory and press in response to new requirements.

I. SỰ CẦN THIẾT PHẢI TĂNG CƯỜNG CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG LÝ LUẬN VÀ BÁO CHÍ TRONG THỜI KỲ MỚI

Công tác tư tưởng là bộ phận đặc biệt quan trọng trong hoạt động lãnh đạo của Đảng, bao gồm công tác lý luận, tuyên truyền, cổ động, trong đó có hoạt động báo chí. Đây là ba vấn đề lớn có nội dung riêng, có đặc thù, đặc điểm, nhiệm vụ riêng nhưng có quan hệ mật thiết, tác động lẫn nhau và đều có mục tiêu chung phục vụ công tác tư tưởng. Đây là lĩnh vực trọng yếu để xây dựng bồi đắp nền tảng chính trị của chế độ, là cơ sở khẳng định, nâng cao vị trí tiên phong của Đảng về chính trị, lý luận và văn hóa.

Công tác tư tưởng là công tác đối với con người, gắn bó chặt chẽ với cuộc sống, gắn lý trí với tình cảm, phát huy dân chủ, tự do tư

tưởng, khai thác tiềm năng sáng tạo của toàn Đảng và toàn xã hội. Công tác tư tưởng, lý luận và báo chí có vai trò to lớn trong việc đưa chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm đường lối chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước vào cuộc sống góp phần tạo sự thống nhất cao trong toàn Đảng, sự đồng thuận trong nhân dân, xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân tộc.

Trước biến đổi phong phú mau lẹ và phức tạp của đời sống đất nước trên các lĩnh vực, trước âm mưu thủ đoạn mới ngày càng tinh vi, xảo quyệt của các thế lực thù địch trên mặt trận đấu tranh tư tưởng. Quá trình hội nhập sâu và trực tiếp vào đời sống quốc tế, sự bùng nổ của công nghệ thông tin, các trào lưu, khuynh hướng tư tưởng khác nhau sẽ xâm nhập, tác động trực tiếp vào tư tưởng, tâm lý, tình cảm, lối sống của con người Việt nam. Vì

vậy công tác tư tưởng, lý luận và báo chí trước những thách thức đòi hỏi phải đổi mới mạnh mẽ nội dung, phương thức lãnh đạo, cách quản lý tổ chức hoạt động để nâng cao tính chiến đấu, thuyết phục hơn nữa nhằm phục vụ mục tiêu sớm đưa nước ta ra khỏi tình trạng kém phát triển, đến năm 2020 về cơ bản trở thành nước công nghiệp theo hướng hiện đại.

II. THỰC TRẠNG CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG, LÝ LUẬN VÀ BÁO CHÍ

1. Thành tựu của công tác tư tưởng, lý luận và báo chí

Công tác tư tưởng được coi trọng và tăng cường góp phần xây dựng Đảng vững mạnh về chính trị, tư tưởng, kỷ cương và bảo vệ đường lối, chính sách của Đảng và Nhà nước; giữ gìn, củng cố sự đoàn kết thống nhất trong Đảng và sự đồng thuận trong xã hội, sự gắn kết chặt chẽ với những nhiệm vụ kinh tế xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại. Việc đấu tranh chống lại các luận điệu tuyên truyền, xuyên tạc, vu cáo Đảng, Nhà nước của các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị bước đầu được đẩy mạnh. Công tác tư tưởng đã có nhiều cố gắng tìm tòi đổi mới nội dung và phương thức hoạt động cho phù hợp với yêu cầu phát triển đất nước.

Công tác lý luận đạt được một số kết quả đáng kể và có bước tiến mới trên cả hai lĩnh vực nghiên cứu lý luận và giáo dục lý luận. Tham gia tổng kết những vấn đề lý luận và thực tiễn của 20 năm đổi mới qua đó nhận thức về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên CNXH ngày càng sáng tỏ hơn, hệ thống quan điểm lý luận về công cuộc đổi mới đã hình thành trên những nét cơ bản và đang được kiểm chứng trong thực tiễn. Việc tập trung nghiên cứu, truyền bá tư tưởng Hồ Chí Minh

bước đầu đạt kết quả tốt, tinh thuyết phục được nâng cao, tác động tích cực đối với đời sống xã hội. Việc tuyên truyền chủ nghĩa Mác-lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, giáo dục lý luận chính trị trong Đảng và trong xã hội được đẩy mạnh, mở rộng phạm vi đối tượng, có nhiều cố gắng đổi mới nội dung, phương pháp giáo dục. Đội ngũ làm công tác nghiên cứu lý luận được củng cố bổ sung.

Công tác báo chí: Tiếp tục phát triển nhanh về số lượng, loại hình ấn phẩm, đội ngũ làm báo, số lượng người đọc, cơ sở vật chất, kỹ thuật, công nghệ, năng lực tài chính của báo chí được mở rộng. Sự phát triển vượt bậc của báo điện tử nối mạng internet, góp phần quan trọng nâng cao dân trí đáp ứng nhu cầu hưởng thụ, sáng tạo văn hóa của nhân dân tham gia có hiệu quả vào các hoạt động xã hội, góp phần vào các quá trình dân chủ hóa đời sống xã hội, công chúng tham gia ngày càng tích cực, chủ động vào quá trình truyền thông.

2. Yếu kém và khuyết điểm

Công tác tư tưởng: Thiếu sắc bén, thiếu sức thuyết phục, tính chiến đấu còn hạn chế, chưa sát thực tiễn và chưa linh hoạt. Chưa làm tốt công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và đấu tranh chống chủ nghĩa cá nhân, tư tưởng cơ hội, những quan điểm mơ hồ, sai trái. Nội dung, phương pháp công tác tư tưởng chậm đổi mới vẫn làm theo lối cũ, tuyên truyền, giáo dục một chiều, từ trên xuống dưới, chủ quan thiếu sự đối thoại, tranh luận, thảo luận, dân chủ... Những yếu kém, khuyết điểm này đã làm cho công tác tư tưởng trở nên lạc hậu so với yêu cầu thực tiễn trong tình hình mới.

Công tác lý luận: Còn lạc hậu trên một số mặt, chưa đáp ứng được đòi hỏi của thực tiễn đang vận động nhanh chóng, phong phú, phức tạp. Tư duy lý luận có cả biểu hiện giáo điều, sách vở và kinh nghiệm chủ nghĩa, chất lượng

các sản phẩm nghiên cứu khoa học lý luận chưa cao. Trình độ đội ngũ cán bộ lý luận còn bất cập so với yêu cầu mới, thiếu trầm trọng những chuyên gia lý luận đầu đàn trên các lĩnh vực trọng yếu, đội ngũ cán bộ giảng dạy các môn khoa học Mác – Lênin. Công tác lãnh đạo, quản lý các hoạt động lý luận còn nhiều bất cập, quy chế dân chủ chưa được thực hiện...

Công tác báo chí: Một số cơ quan báo chí thiếu nhạy bén chính trị chưa làm tốt chức năng tư tưởng, văn hóa, có biểu hiện xa rời sự lãnh đạo của Đảng, sự quản lý của Nhà nước. Một bộ phận người làm báo kể cả một số lãnh đạo cơ quan báo chí chưa quán triệt đầy đủ, sâu sắc đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước... Xuất hiện một số nhà báo yếu kém đạo đức, lợi dụng nghề báo để thực hiện hành vi vụ lợi. Các cơ quan báo chí quan trọng của Đảng, Nhà nước ở Trung ương và địa phương chậm đổi mới cả nội dung lẫn hình thức. Hệ thống đài phát thanh, truyền hình phát triển thiếu quy hoạch, gây lãng phí, tốn kém. Công tác chỉ đạo quản lý báo chí còn nhiều hạn chế, bị động, thiếu tính khoa học, thiếu tầm nhìn lâu dài...

Những yếu kém, khuyết điểm trên của công tác tư tưởng, lý luận và báo chí là do:

- Tư duy của Đảng trên lĩnh vực tư tưởng, lý luận và báo chí còn chậm đổi mới, sự quan tâm lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng chưa đúng tầm trong điều kiện Đảng cầm quyền.

- Công tác tư tưởng chưa gắn chặt chẽ với công tác tổ chức cán bộ và kiểm tra của Đảng. Đồng thời công tác quản lý báo chí còn buông lỏng, bị động...

- Đội ngũ cán bộ và công tác đào tạo, bồi dưỡng cán bộ làm công tác tư tưởng, lý luận và báo chí còn nhiều hạn chế, yếu kém.

- Công tác tổng kết thực tiễn, nghiên cứu về tư tưởng lý luận và báo chí chưa theo kịp sự phát triển của tình hình, dẫn tới sự lúng túng, bị động trước những vấn đề mới đặt ra...

III. NHIỆM VỤ VÀ GIẢI PHÁP NÂNG CAO CHẤT LƯỢNG HIỆU QUẢ CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG, LÝ LUẬN VÀ BÁO CHÍ TRƯỚC YÊU CẦU MỚI.

1. Đối với công tác tư tưởng

Nâng cao nhận thức về vai trò của công tác tư tưởng, tăng cường sự lãnh đạo, chỉ đạo của Đảng đối với công tác tư tưởng là điều kiện có ý nghĩa quyết định đến Đảng lãnh đạo công tác tư tưởng. Để nâng cao vai trò và hiệu quả công tác tư tưởng cần phải: đổi mới, nâng cao chất lượng tuyên truyền, giáo dục chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, quan điểm đường lối của Đảng cho cán bộ, đảng viên, nhân dân. Kiên quyết đấu tranh bảo vệ lý tưởng độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội, thường xuyên gắn chặt chẽ công tác tư tưởng với phát triển kinh tế - xã hội, quốc phòng, an ninh, đối ngoại. Tăng cường tuyên truyền, động viên nhân tố mới, điển hình tiên tiến, phát huy chủ nghĩa yêu nước, năng lực thực thi dân chủ, tinh thần sáng tạo, tự lực, tự cường của toàn dân. Cùng cố và phát triển thế giới quan khoa học, nhân sinh quan tiến bộ trong nhân dân, tạo sức đề kháng và năng lực tiếp nhận có chọn lọc tư tưởng – văn hóa từ bên ngoài.

Triển khai sâu rộng nhiệm vụ xây dựng đạo đức đối với các tầng lớp nhân dân, đặc biệt là cán bộ, đảng viên và thế hệ trẻ, bao gồm các nhiệm vụ và giải pháp: Xây dựng và thực hiện các chuẩn mực đạo đức phù hợp với từng đối tượng. Xây dựng cơ chế giám sát đạo đức, lối sống của cán bộ, đảng viên. Tổ chức thực hiện rộng khắp có chiều sâu, thiết thực, hiệu quả cuộc vận động Học tập và làm theo

tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh, nghiên cứu, tổng kết, truyền bá rộng rãi *những giá trị mới* của con người Việt Nam trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa, đồng thời bảo vệ và phát huy bản sắc dân tộc, đấu tranh chống lai căng, bắt chước, lệ thuộc nước ngoài.

Xây dựng và thực hiện kế hoạch phát triển văn học, nghệ thuật nhằm tạo những tác phẩm có giá trị cao về tư tưởng nghệ thuật, có tác dụng giáo dục sâu sắc.

Triển khai đồng bộ, chủ động cuộc đấu tranh trên mặt trận tư tưởng. Phân bác các luận điệu tuyên truyền, xuyên tạc, vu cáo, chống Đảng, Nhà nước.

Công tác thông tin đối ngoại: củng cố tổ chức, tăng cường cán bộ và phương tiện hoạt động. Mở rộng phạm vi và nâng cao hiệu quả hoạt động.

Xây dựng và phát triển đội ngũ cán bộ chuyên trách, tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, kỹ thuật cao công tác tư tưởng theo hướng hiện đại hóa, đáp ứng yêu cầu mới. Khẩn trương xây dựng quy hoạch đội ngũ cán bộ làm công tác tư tưởng đến năm 2020 từ Trung ương đến cơ sở trong đó chú ý ba loại cán bộ: cán bộ tầm chiến lược, cán bộ chuyên gia đầu ngành, đội ngũ kế cận và cán bộ trẻ.

Nâng cao chất lượng đào tạo, bồi dưỡng và có chế độ chính sách đãi ngộ thỏa đáng đối với cán bộ công tác tư tưởng lý luận và báo chí, văn hóa nghệ thuật. Chú trọng công tác điều tra, khảo sát, nắm bắt dư luận xã hội. Xây dựng chiến lược công tác tư tưởng trong tình hình mới.

2. Đối với công tác lý luận

- Nghiên cứu, vận dụng sáng tạo chủ nghĩa Mác – Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh nhằm làm rõ *những giá trị bền vững, những vấn đề cần bổ sung, phát triển phù hợp với*

thực tiễn đất nước và thời đại. Đẩy mạnh nghiên cứu tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Tiếp tục làm sáng rõ nhận thức, quan niệm về CNXH và con đường tiến lên CNXH: Độc lập dân tộc gắn liền CNXH. Phát triển kinh tế thị trường định hướng XHCN trong hội nhập kinh tế quốc tế.

- Tổng kết thực tiễn, nghiên cứu lý luận về đảng cầm quyền, về đổi mới phương thức lãnh đạo của Đảng, về phát huy và thực thi dân chủ trong Đảng.

- Nghiên cứu lý luận và thực tiễn về chiến lược bảo vệ Tổ quốc trong tình hình mới; đường lối, chính sách đối ngoại của Đảng, Nhà nước và nhân dân. Nghiên cứu những vấn đề đặt ra trong cuộc đấu tranh tư tưởng, lý luận.

- Nghiên cứu những vấn đề cơ bản của thời đại ngày nay và của thế giới đương đại. Chủ động nghiên cứu, tiếp thu có chọn lọc các lý thuyết phát triển của thế giới. Đổi mới và nâng cao chất lượng giáo dục lý luận trong hệ thống các nhà trường trong cả nước.

- Khẩn trương xây dựng và ban hành quy chế dân chủ trong hoạt động lý luận và công tác chỉ đạo, quản lý nghiên cứu lý luận. Tạo môi trường dân chủ, phát huy tự do tư tưởng. Tăng cường thảo luận, tranh luận khoa học. Khuyến khích tìm tòi, sáng tạo, phát huy trí tuệ của cá nhân và tập thể nghiên cứu.

3. Đối với công tác báo chí

- Báo chí phải nắm vững và tuyên truyền sâu rộng, kịp thời, có hiệu quả đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, bám sát nhiệm vụ, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước, bám sát nhiệm vụ công tác tư tưởng, tích cực tuyên truyền, cổ vũ thành tựu công cuộc đổi mới.

(Xem tiếp trang 103)

khả thi của nó phụ thuộc vào việc Đảng phải tự đổi mới, tự điều chỉnh theo hướng: Trí tuệ hoá, dân chủ hoá trong sạch và lành mạnh hoá.

Hai là, phải có một nhà nước pháp quyền đầy đủ trí tuệ và có năng lực, có uy tín, trong sạch, thể hiện được trong thực tế tính chất của một nhà nước của dân, do dân và vì dân.

Ba là phải khắc phục có hiệu quả tệ buồn lậu và tham nhũng đang tồn tại như một "quốc nạn" có liên quan đến nguy cơ "đi chệch hướng xã hội chủ nghĩa" bằng một cơ chế khoa học và có một thái độ xử lý nghiêm minh.

III. KẾT LUẬN

Lý luận về CNTBNN của Lênin không chỉ có ý nghĩa đối với nước Nga trong thời kỳ khôi phục và phát triển kinh tế sau chiến tranh mà còn có ý nghĩa phổ biến đối với tất cả các nước đi lên Chủ nghĩa xã hội, đặc biệt đối với những nước từ nền sản xuất nhỏ đi lên Chủ nghĩa xã hội bỏ qua giai đoạn tư bản chủ nghĩa. Tuy nhiên, hình thức mức độ, phương pháp vận dụng phải tùy thuộc vào điều kiện cụ thể của mỗi nước cũng như điều kiện quốc tế trong từng giai đoạn. Đối với nước ta, để sử dụng có hiệu quả kinh tế tư bản nhà nước đòi hỏi đồng bộ nhiều điều kiện, trong đó điều kiện tiên quyết là phải giữ vững nâng cao năng lực lãnh đạo của Đảng cộng sản Việt Nam đồng thời xây dựng và củng cố nhà nước pháp quyền xã hội chủ nghĩa.

Tài liệu tham khảo

- [1]. *V.I. Lênin*, toàn tập, tập 43 trang 252-253.
- [2]. *V.I. Lênin*, toàn tập, tập 43 trang 252.
- [3]. *V.I. Lênin*, toàn tập, tập 45 trang 117.
- [4]. *V.I. Lênin*, toàn tập, tập 45 trang 250.
- [5]. *V.I. Lênin*, toàn tập, tập 44 trang 418♦

CÔNG TÁC TƯ TƯỞNG, LÝ LUẬN VÀ BÁO CHÍ CỦA ĐẢNG...

(tiếp theo trang 76)

- *Đổi mới tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, nâng cao chất lượng hiệu lực, hiệu quả quản lý Nhà nước đối với báo chí.* Giải pháp quan trọng là coi trọng, chăm lo làm công tác xây dựng Đảng trong các cơ quan báo chí.

Quy định thẩm quyền, trách nhiệm, cơ chế phối hợp giữa 4 cơ quan sau: chỉ đạo báo chí của Đảng, quản lý báo chí của Nhà nước, hội nhà báo và cơ quan chủ báo chí đối với cơ quan báo chí và người làm báo. Xây dựng chế tài đủ mạnh, xử lý dứt điểm, kịp thời, nghiêm chỉnh các sai phạm. Nghiên cứu phân loại báo chí theo chức năng, nhiệm vụ với cán bộ báo chí.

Đối với đội ngũ cán bộ công tác báo chí: Đổi mới, nâng cao chất lượng hiệu quả công tác đào tạo bồi dưỡng phẩm chất chính trị, trình độ nghiệp vụ, năng lực chuyên môn và đạo đức nghề nghiệp.

Đối với các báo, đài, tạp chí chủ lực: Có kế hoạch đào tạo, bồi dưỡng, bổ sung cán bộ có đủ phẩm chất, năng lực. Đổi mới, nâng cao chất lượng về nội dung hình thức, tăng tính thuyết phục, tính hấp dẫn, lượng phát hành, phạm vi phát sóng.

Đối với hoạt động thông tin đối ngoại báo chí. Tiếp tục mở rộng sóng phát thanh, truyền hình, báo điện tử ra các nước, khu vực. Đưa nhiều sản phẩm văn hóa tốt đối với đồng bào ở nước ngoài và quốc tế. Tăng cường giới thiệu về đất nước và con người Việt Nam trên thế giới.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Giáo trình Đường lối cách mạng của Đảng Cộng Sản Việt Nam, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2009.
- [2]. Tạp chí lịch sử Đảng, 2007.
- [3]. Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc của Đảng Cộng Sản Việt Nam lần thứ X, NXB Chính trị Quốc gia, Hà Nội, 2006♦